

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.588/2017/6.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Tibold Ágnes előadó bíró

. Osztovits András bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Némethi Csanád Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Némethi Csanád ügyvéd

Az I. rendű alperes:

A II. rendű alperes:

Az I. rendű alperes képviselője: Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd

A per tárgya: szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Debreceni Ítéltábla, Pf.II.20.900/2016/11. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Debreceni Törvényszék, 10.P.21.726/2015/8. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletének felülvizsgálati kérelemmel érintett rendelkezését - a perköltségre is kiterjedően - megváltoztatja, és a keresetet e részében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 86.100 (nyolcvanhatezer-egyszáz) Ft első- és másodfokú együttes eljárási költséget, továbbá 82.700 (nyolcvankétezer-hétszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2008. július 15-én a felperes és a II. rendű alperes mint adósok és zálogkötelezettek, valamint az alperes jogelődje (a továbbiakban: alperes) mint hitelező és zálogjogosult önálló zálogjoggal biztosított deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, amelyet közjegyzői okiratba foglaltak.
- [2] A kölcsönszerződés I.4.10. pontja az alábbi rendelkezést tartalmazza:

„A Kölcsön és járulékai mindenkori összegének megállapítása, illetve a Kölcsön folyósításának időpontja és a szerződés alapján fennálló tartozás mindenkori összegének igazolása szempontjából a Bank üzleti könyvei és nyilvántartásai az irányadóak, az azokban foglaltakat kell mértékadónak és hitelesnek tekinteni. Ennek megfelelően a szerződő felek a mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás mértékének megállapítása tekintetében alávetik magukat a Hitelező nyilvántartásai és üzleti könyvei tartalmának, azt magukra nézve kötelezőnek fogadják el.”

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperes módosított kereseti kérelmében – többek között – a kölcsönszerződés fenti kikötése tisztességtelenségének megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése, valamint a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdésre hivatkozással. A II. rendű alperest ennek tűrésére kérte kötelezni.
- [4] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte; a II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította a kölcsönszerződés I.4.10. és IV. 7. pontjának érvénytelenségét. Megítélése szerint a kölcsönszerződés I.4.10. pontjában írt rendelkezése a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjába ütközik, mivel kizárólag az I. rendű alperest jogosítja fel arra, hogy a saját nyilvántartásai, könyvei alapján megítélje a felperesi teljesítés szerződésszerűségét. Ezen túlmenően a közokiratba foglalt szerződés végrehajtási záradékkal látható el. Az így indult végrehajtási eljárásban a felperest terheli annak bizonyítása, hogy a tartozása nem az I. rendű alperes által kimutatottnak megfelelő. A kikötés az I. rendű alperest mentesíti a bizonyítási teher alól.
- [6] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet – fellebbezett részében – helybenhagyta. A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja tekintetében egyetértett az elsőfokú ítéletben foglaltakkal. A j) pont vonatkozásában rögzítette, a támadott kikötés nem változtatja meg a bizonyítás irányát. A bank kötelezettsége a fogyasztó tartozásának bizonyítása, amelynek lehetséges módja a bank nyilvántartásainak bemutatása. A fogyasztót pedig megilleti az ellenbizonyítás joga akkor is, ha az időszakos elszámolásokkal kapcsolatban észrevételt nem tett. „Nem keverendő össze azzal a kikötéssel, amely feljogosítja a bankot, hogy egyoldalú nyilatkozata alapján a végrehajtás alapjául szolgáló közokirat (tényszerűség)

kiállítását kérje a közjegyzőtől, és amely kikötés az állandó bírói gyakorlat alapján semmis".

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a kölcsönszerződés I.4.10. pontja érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmet elutasító határozat meghozatalát, másodlagosan az ítéletábra új eljárásra és új határozat hozatalára urasítását kérte. Jogszabálysértésként az rPtk. 209/A. §-át, valamint a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontját jelölte meg.
- [8] Az I. rendű alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság félreértelmezte a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontját, mivel az a fogyasztóval szerződő fél teljesítésének jogi minősítésére, nem pedig a fogyasztó teljesítésére vonatkozik.
- [9] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását, illetve a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 152. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárás felfüggesztését kérte az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) előtt C-34/18. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig. Utóbbi körben arra hivatkozott, hogy az EU Bíróság ítélete összefügg a jelen per tárgyával. Azonos tárgyú előzetes döntéshozatal iránti kérelem esetén a nemzeti eljárásoktól a EU Bíróság döntésének meghozataláig tartózkodni kell.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [10] A Kúria a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében írtak alapján először azt vizsgálta, hogy indokolt-e a felülvizsgálati eljárás felfüggesztése a felperes által hivatkozott, folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig. Az rPp. 152. § (2) bekezdése akkor teszi lehetővé - de nem kötelezővé - a tárgyalás felfüggesztését, ha az EU Bíróság határozata az érdemi döntésre kihat. A Kúria megítélése szerint a jelen per tárgyat képező szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének megítélésére az EU Bíróság hivatkozott eljárásában hozandó határozata előreláthatólag nem hathat ki, mivel a perben felmerült jogkérdés a vitatott szerződéses rendelkezés értelmezésével dönthető el az rPtk. 207. § (2) bekezdése alapján.
- [11] A Kúria utal e körben az EU Bíróság C-72/14. és C-197/14. sz., X kontra T. A. van Dijk egyesített ügyekben 2015. szeptember 19-én hozott ítéletében kifejtettekre, amely szerint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk harmadik bekezdését akként kell értelmezni, hogy a végső fokon eljáró nemzeti bíróság nem köteles a Bírósághoz fordulni pusztán amiatt, hogy az előtte folyamatban lévőhöz hasonló ügyben és pontosan ugyanabban a kérdéskörben valamely alsóbb szintű nemzeti

bíróság előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesztett a Bíróság elé, és nem is köteles megvárni az e kérdésre adott választ (63. pont). A Kúria mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban a per tárgyalásának felfüggesztését nem látta indokoltnak.

- [12] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. A jogerős ítélet indokolásának megszövegezése a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjára vonatkozóan ugyan nem teljesen egyértelmű, azonban azt a Kúria az I. rendű alperessel egyezően akként értelmezte, hogy annak alapján az ítélőtábla nem tekintette tisztességtelennek a perbeli kikötést. Ezért kizárólag az volt vizsgálható, hogy a jogerős ítélet a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjába ütközően jogszabálysértő-e.
- [13] A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja a fogyasztói szerződés azon rendelkezését minősíti tisztességtelennek, amely kizárólagosan jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A jelen ügyben eljáró bíróságok a Korm. rendelet szabályának a jogszabályszóveggel ellentétes tartalmú alkalmazásával, tévesen állapították meg a perbeli kikötés tisztességtelenségét amiatt, hogy az I. rendű alperest a fogyasztó - nem pedig a Korm. rendelet szerint a saját - teljesítése szerződésszerűsége körében jogosítja fel egyoldalú döntésre. A Korm. rendelet hivatkozott rendelkezésének a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv 3. cikk (3) bekezdése és Mellékletének 1. m) pontja figyelembevételével történő értelmezéséből következően, az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az I. rendű alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) az I. rendű alperessel szerződő fél - a felperes - kötelmi jogát arra, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), ezért nem minősül tisztességtelennek a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja szerint (Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).
- [14] Mindezekre tekintettel az eljáró bíróságok, az rPtk. 209. §-ának, illetve a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjának téves alkalmazásával állapították meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés I.4.10. pontja tisztességtelen szerződéses rendelkezésnek minősülnek.
- [15] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítélet felülvizsgálattal érintett rendelkezését megváltoztatta, és a keresetet e részében elutasította.

Záró rész

- [16] A Kúria a döntése alapján pervesztés felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperes – 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján megállapított – ügyvédi munkadíjából és az általa lerótt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetékből álló első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megfizetésére.
- [17] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2018. május 15.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró, Dr. Osztovits András sk. bíró